

Az 1956-os forradalom - a forradalom és nemzetközi háttere

fotó: MTI

TÉMA

Az 1956-os forradalom és nemzetközi háttere
(OFI: Történelem 12., 13. lecke)

INTERJÚALANY

Székely Éva, zsidó túlélő

KOROSZTÁLY

12. osztály

IDŐTARTAM

15-30 perc

JAVASOLT TANTÁRGYAK

Történelem, etika,
társadalomismeret
osztályfőnöki óra

FELADATLEÍRÁS

A feladat során a diákok az 1956-os forradalom nemzetközi hátterét értelmezik. Megtanulják, hogyan segíti az elsődleges források – videóinterjúk – elemzése az árnyalt gondolkodás fejlesztését és a különböző perspektívák értékelését.

TANTERVI KAPCSOLÓDÁSOK

A feladat megfelel a 2020-as Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozóknak (Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyamára, Kerettanterv a gimnáziumok 7-12. évfolyamára, Kerettantervek az iskolarendszerű felnőttoktatás 1-12. évfolyamára, Kerettantervek a szakképzés területére).

SZÜKSÉGES SEGÉDANYAGOK

- tanulói feladatlapok és mellékletek
- videóklip

Az 1956-os forradalom - a forradalom és nemzetközi háttere

Ráhangolódás

Idézzük fel az 1950-es évek nemzetközi politikai viszonyait: hidegháború konfliktusai, keleti tömb helyzete.

Ismertessük a diákokkal a feladatot: a melbourne-i olimpia ezüstérmes úszója beszél 1956-os emlékeiről. A feladat során a diákok az elsődleges források értelmezésének készségét gyakorolják.

Frontális munkában beszéljük meg a diákokkal, milyen események történtek 1956-ban. Emeljük ki a következőket: poznani felkelés, szuezi válság, melbourne-i olimpia.

Kérdezzük meg a diákokat, mit tudnak a melbourne-i olimpia magyar eredményeiről. Idézzük fel az 1956-os bajnokokat, köztük Székely Évát. A diákok röviden tanulmányozzák az éremtáblázatot!
(Melléklet - Éremtáblázat)

Mondjuk el, hogy Székely Éva úszóbajnok videóinterjújának részletét fogják meghallgatni.

Gyűjtőmunka

Nézzük meg a videóklipet és gyűjtsük ki a válaszokat a következő kérdésekre. (Munkalap - 1. feladat)

- Hogyan értesült Székely Éva az 1956-os eseményekről?
- Hogyan viszonyult az Olimpián való részvételhez?
- Milyen körülmények között utaztak az Olimpiára?
- Hogyan kívánták rendezni a szovjet-magyar kapcsolatokat az oroszok Melbourne-ben az Olimpián?
- Mi lett a következménye Gyarmati Dezső viselkedésének?

Gyűjtsük össze, hogyan jelennek meg a történelmi események (makrotörténelem) a személyes családi történet (mikrotörténelem) és a sporttörténet a klipben.

Gyűjtsük össze a válaszokat a feladathoz készült munkalapon. Ha szükséges, másodszor is nézzük meg a klipet.
(Munkalap - 2. feladat)

Az 1956-os forradalom - a forradalom és nemzetközi háttere

Jelentésteremtés

A diákok önállóan gondolják át, milyen válaszokat adnának a felsorolt kérdésekre:

- mit jelenthetett a következő mondat: “majd tudod, akkor elviszünk máshova”?
- kinek és miért lehetett fontos, hogy a forradalmi események ellenére az ország képviselje magát az olimpián?
- miért nem engedték, hogy a sportolók hírt kapjanak a hazai eseményekről?
- mi adott erőt Székely Évának a sikeres olimpiai szerepléshez?
- miért nem tért haza a sportolók egy része a verseny után?
- hogyan kívánták reprezentálni a szovjetek a szovjet–magyar kapcsolatokat?
- hogyan hatott a politikai helyzet a két sportoló barátságára?

A diákok a válaszok átgondolása - esetleges jegyzetkészítés - után gondolataikat beszéljék meg párjukkal.
1-2 közös gondolatukat jegyezzék le. (*Munkalap - 3. feladat*)

Reflektálás

A diákok továbbra is párban dolgozva, röviden (3-4 mondatban), mutassák be szóban (vagy írásban), hogyan kapcsolódik össze a klipben a történelem, a személyes családi történet és a sporttörténet.
(*Munkalap - 4. feladat*)

Az 1956-os forradalom - a forradalom és nemzetközi háttere

Melléklet

Tanulói feladatlap

Székely Éva rövid életrajz

1927-ben született Budapesten. Olimpiai arany- és ezüstérmes magyar úszónő. A háború alatt zsidó származása miatt nem sportolhatott. A nyilas uralom idején kényszmunkára vitték, ahonnan megszökött, majd védett házban élte túl családjával a vészkorszakot. A háború után újra úszni kezdett, rengeteg nemzetközi és hazai győzelme mellett az 1952-es helsinki olimpián aranyérmet, az 1956-os melbourne-i játékokon ezüstöt nyert. Életéről több könyvet is írt (pl. *Sírni csak a győztesnek szabad*).

Lánya, Gyarmathy Andrea orvos szintén úszóbajnok volt. Székely Éva 2020-ban halt meg.

1. feladat - Gyűjtőmunka

A klip megtekintése közben gyűjtsd ki az alábbi információkat.

- Hogyan értesült Székely Éva az 1956-os eseményekről?

- Hogyan viszonyult az Olimpián való részvételhez?

- Milyen körülmények között utaztak ki az Olimpiára?

- Hogyan kívánták rendezni a szovjet-magyar kapcsolatokat a szovjetek Melbourne-ben az Olimpián?

- Mi lett a következménye Gyarmati Dezső vizilabdázó melbourni viselkedésének?

Az 1956-os forradalom - a forradalom és nemzetközi háttere

2. feladat - Gyűjtőmunka

Gyűjtsd össze, hogyan jelennek meg az alábbiak a megtekintett videóklipben

Történelmi események (makro-történelem)	
Személyes családi történet (mikrotörténelem)	
Sportolói történet (nemzeti sporttörténet)	

3. feladat - Jelentésteremtés

Mit gondolsz....

- mit jelenthetett a következő mondat: “majd tudod, akkor elviszünk máshova”?
- kinek és miért lehetett fontos, hogy a forradalmi események ellenére az ország képviselje magát az Olimpián?
- miért nem engedték, hogy sportolók hírt kapjanak a hazai eseményekről?
- mi adott erőt Székely Évának a sikeres olimpiai szerepléshez?
- miért nem tért haza a sportolók egy része a verseny után?
- miért kívánták reprezentálni a szovjetek a szovjet–magyar kapcsolatokat?
- hogyan hatott a politikai helyzet a két sportoló barátságára?

Gondold át a válaszokat, készíthetsz jegyzeteket is. Ezt követően beszélj meg gondolataidat a pároddal.

Az 1956-os forradalom - a forradalom és nemzetközi háttere

4. feladat - Reflektálás

Röviden (3-4 mondatban) mutasd be, hogyan kapcsolódik össze a klipben a történelem, a személyes családi történet és a sporttörténet?

Az 1956-os forradalom - a forradalom és nemzetközi háttere

Melléklet

Éremtáblázat - Az 1956-os magyar olimpiai csapat érmesei

A magyar sportolók 9 arany, 10 ezüst és 7 bronz érmet nyertek

érem	sportoló	versenyszám
arany	Kárpáti Rudolf	Vívás / kardvívás - egyéni
	Keleti Ágnes	Talajtorna; Felemás korlát; Gerenda
	Papp László	Ökölvívás / 71 kg
	Fábián László-Urányi János	Kajak-kenu / Kajak kettes 10000 m
	Hámori Jenő, Kárpáti Rudolf, Keresztes Attila, Kovács Pál	Vívás/ kardvívás - csapat
	Bodó Andrea, Keleti Ágnes, Kertész Alíz, Korondi Margit, Köteles Erzsébet, Tass Olga	Torna / kéziszer - csapat
	Bolvári Antal, Boros Ottó, Gyarmati Dezső, Hevesi István, Jeney László, Kanizsa Tivadar, Kárpáti György dr., Mayer Mihály, Zádor Ervin	Vízilabda / férfi vízilabda - csapat

ezüst	Hatlaczký Ferenc	Kajak-kenu / kenu-egyes 1000 m
	Hernek István	Kajak-kenu / kenu-egyes 1000 m
	Keleti Ágnes	Torna / összetett-egyéni
	Kovács József	Atlétika /10 000 m síkfutás
	Parti János	Kajak-kenu / kenu egyes - 10 000 m
	Polyák Imre	Birkózás/ kötött fogás - 62 kg
	Rozsnyói Sándor	Atlétika /3000 m akadályfutás
	Székely Éva	Úszás / 200 m mellúszás
	Balthazár Lajos dr., Berzsenyi Barnabás, Marosi József, Nagy Ambrus dr., Rerrich Béla dr., Sárkovics József	Vívás / férfi párbajtőrívás - csapat
	Bodó Andrea, Keleti Ágnes, Kertész Alíz, Korondi Margit, Köteles Erzsébet, Tass Olga	Torna / női összetett - csapat

Az 1956-os forradalom - a forradalom és nemzetközi háttere

bronz	Kiss Lajos	Kajak-kenu / kajak - egyes 1000 m
	Tass Olga	Torna/ lóugrás
	Tóth Gyula	Birkózás / kötött fogás - könnyűsúly
	Tumpek György	Úszás / 200 m pillangóúszás
	Mohácsi Ferenc, Wieland Károly	Kajak-kenu / kenu-kettes 1000 m
	Farkas Imre, Hunics József	Kajak-kenu / kenu-kettes 10000 m
	Fülöp Mihály, Gyuricza József, Marosi József, Sárkovics József, id. Somodi Lajos, Tilli Endre	Vívás / férfi törvívás - csapat

forrás: <https://hu.wikipedia.org>